

TA Magazine

Nieuwsblad voor de dames op de Terroristen Afdeling in Zwolle

juli 2023

Beste dames van de TA,

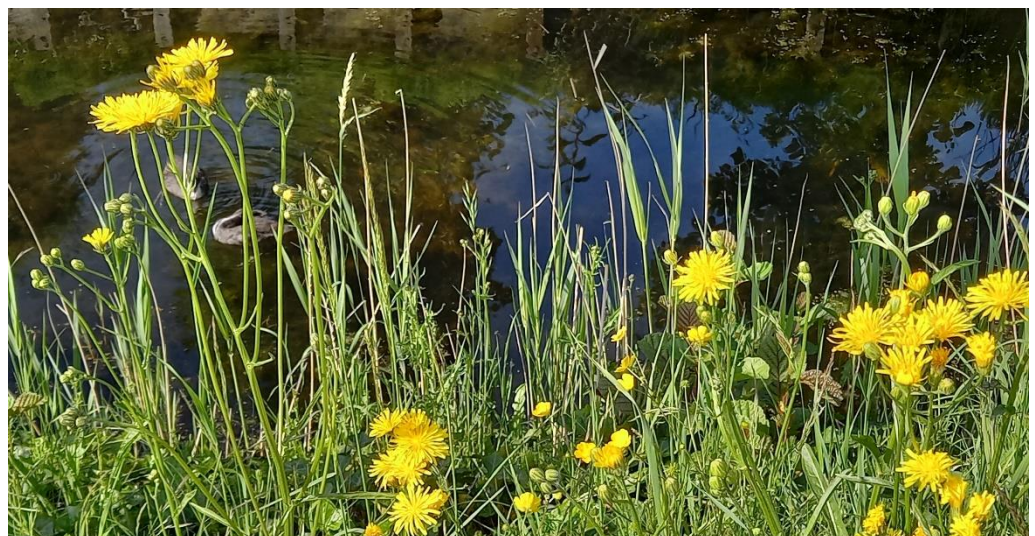
Bij het maken van de vorige afleveringen van het TA Magazine had ik de ambitie om er een maandblad van te maken. Helaas is me dat niet gelukt door een aantal oorzaken, waaronder vooral een tijdgebrek aan mijn kant. Maar omdat ik merkte dat jullie het initiatief waardeerden, heb ik toch weer een nieuwe editie gemaakt. Mijn ambitie heb ik nu verlaagd tot één editie per kwartaal. Dit is dus het zomernummer van 2023.

Bij de vorige editie vond de directie van de PI de naam van dit blaadje ongepast omdat het woord "magazine" zou suggereren dat het een blad met winstoogmerk was. Ik heb zitten piekeren over een andere naam, maar omdat "TA Magazine" intussen al een ingeburgerd begrip is geworden, heb ik besloten er aan vast te houden. De naam is natuurlijk ludiek bedoeld; we zijn in werkelijkheid geen commercieel blad zoals de Linda of Libelle. We moeten af en toe een grapje kunnen maken want het leven op de TA is al somber genoeg.

Ik heb het magazine weer opgevrolijkt met foto's van bloemen die op dit moment langs de kant van de weg staan. Wanneer ik de foto's in dit nummer vergelijk met die in het vorige nummer, besef ik hoeveel tijd er intussen verstreken is. Alle bloemen uit het vorige nummer zijn al verdord, en we zitten nu midden in de zomer. Dat betekent dat jullie het hele voorjaar achter hoge muren gezeten hebben, en alle mooie dingen gemist hebben die er buiten te zien waren. Dat doet mij pijn. Dat jullie een vrijheidsstraf hebben gekregen, is één ding, maar dat jullie volkomen zijn afgesloten van alles wat er buiten in de natuur gebeurt, vind ik helemaal triest. Het minste wat de PI zou kunnen doen om jullie verblijf wat dragelijker te maken, is jullie meer gelegenheid geven om buiten te werken en daar zelf jullie eigen bloemen te kweken.

Wij blijven van onze kant aandringen op een meer menselijke behandeling van jullie op de TA; vooral omdat jullie naar onze mening geen enkel veiligheidsrisico vormen. De manier waarop jullie behandeld worden, past naar mijn overtuiging (en die van vele anderen) niet bij een land als Nederland dat bekend staat om zijn humanitaire waarden. In Nederland zijn de meeste zaken prima geregeld, maar helaas gaat ook hier de overheid nog wel eens in de fout. Ik zal daar in dit nummer een voorbeeld van geven. Maar het feit dat de overheid zijn burgers soms onrechtvaardig behandelt, moet geen aanleiding zijn om je af te keren van de overheid of zelfs van de hele maatschappij. Juist in een rechtsstaat als Nederland hebben we de mogelijkheid om die zaken te corrigeren. Alleen vereist dat soms wel een lange adem, zoals we gezien hebben bij de toeslagenaffaire.

Ad Corten, 10 juli 2023

Licht aan het eind van de tunnel?

In een van de eerste brieven die ik vorig jaar kreeg vanuit de TA beschreef een van jullie de teleurstelling na jullie terugkeer in Nederland als volgt: "We zijn inmiddels al weer 9,5 maand terug in Nederland. We kwamen terug met veel hoop, optimisme, motivatie en vol vertrouwen. Helaas zijn die gevoelens intussen vervangen door hulpeloosheid, onzekerheid, angst, minderwaardigheidsgevoel, verwarring en ontmoediging".

Die woorden zijn me steeds bijgebleven. Ik vind het erg triest dat jullie optimisme de kop is ingedrukt door de manier waarop jullie in Nederland zijn ontvangen. En de teleurstelling en frustratie waarvan jullie in november vorig jaar al spraken, is intussen waarschijnlijk alleen maar groter geworden.....

De manier waarop jullie na terugkeer behandeld zijn, had ik niet verwacht, en jullie zelf natuurlijk ook niet. De houding van de Nederlandse politiek en overheid tegenover jullie is on-Nederlands, en ik schaam mij daarvoor. Ik was vroeger altijd trots op Nederland, en ik ben dat nog steeds. Ik heb veel landen in de wereld gezien, maar Nederland vind ik nog steeds het mooiste land om in te wonen. En dat niet alleen om zijn natuur en landschap, maar vooral om de mensen die er wonen. Nederlanders zijn vriendelijke mensen, hulpvaardig, geven veel aan goede doelen, zijn tolerant, humoristisch, en ga zo maar door. Wanneer ik vroeger terugkwam van een buitenlandse reis voelde ik me altijd weer helemaal thuis wanneer ik door de douane op Schiphol vriendelijk en correct behandeld werd, en de treinconducteur op weg naar huis een grapje tegen mij maakte. Wanneer je op straat van je fiets valt, komen mensen van alle kanten toegesnel om je overeind te helpen. En wanneer er een kind in het water valt, spring iedereen in het water om het te redden. Maar hoe kan het dat een aardig volk als de Nederlanders zich tegenover jullie zo kleinzielig en rancuneus gedraagt?

Ik heb me daarover de laatste jaren steeds het hoofd gebroken, en ik denk te maken met het feit dat ook aardige mensen wel eens fouten maken. In zijn boek "De meeste mensen deugen" (jullie welbekend) laat Rutger Bregman zien dat de meeste mensen in de hele wereld van goede wil zijn. Ik vind het een mooi boek, en de boodschap klopt helemaal met mijn eigen ervaringen. Ik heb het boek daarom ook aan mijn beide kinderen cadeau gegeven, maar ik heb de titel veranderd in "De meeste mensen deugen *meestal*". Want er bestaan geen mensen die altijd goed zijn (of altijd slecht). Iedereen maakt wel eens fouten, en dat geldt zeker ook voor overheden.

Naar mijn idee is dat bij jullie ook het geval geweest. Daar zijn allerlei verklaringen voor, waarop ik verder in dit blad zal ingaan. Maar het belangrijkste is dat mensen (en overheden) ook tot het besef kunnen komen dat ze een fout gemaakt hebben. En daar moeten we onze hoop op vestigen. Ondanks alle hatelijke woorden van populistten zal het Nederlandse gevoel voor rechtvaardigheid en menselijkheid uiteindelijk weer komen bovendrijven; daarvan ben ik overtuigd. We beginnen het nu te zien bij de kranten die over jullie schrijven, bij ambtenaren die de overheid adviseren, en bij rechters die over jullie moeten oordelen. Ik heb de indruk dat er eindelijk licht begint te komen aan het eind van de tunnel.

Ook de overheid zit wel eens verkeerd

Wij hebben in Nederland een rechtstaat waar we blij mee moeten zijn. De overheid beschermt zijn burgers tegen alle soorten van onrecht, zowel van andere burgers als van de overheid zelf. We hebben een overvloed aan loketten, advocaten en rechtbanken waar we met onze klachten terecht kunnen, en meestal wordt er wel een rechtvaardige oplossing gevonden. Meestal, maar niet altijd. Soms gaat de overheid ook op een

gruwelijke manier in de fout. Het bekendste voorbeeld uit het recente verleden is de toeslagen affaire. Voor degenen van jullie die het Nederlandse nieuws vanuit Syrië niet dagelijks gevolgd hebben, geef ik even een korte samenvatting (wanneer jullie toegang hebben tot het internet kun je alles ook teruglezen op Wikipedia).

In 2013 werd vanuit de Tweede Kamer gevraagd om een strengere aanpak van de fraude bij de toeslagen voor kinderopvang. Aanleiding daartoe waren berichten over de “Bulgarenfraude”. Ondanks waarschuwingen van de toenmalige staatssecretaris dat bij een strengere aanpak “de goeden onder de kwaden zouden leiden”, werd door de Belastingdienst een omvangrijke operatie opgezet waarbij vermoedelijke fraudeurs keihard werden aangepakt. Achteraf bleek dat daarbij een groot aantal ouders onrechtvaardig behandeld waren, en dat ouders met dubbele nationaliteit waren gediscrimineerd. Naar schatting 26.000 ouders met 70.000 kinderen werden hierdoor gedupeerd. Zij hadden – vaak kleine – fouten gemaakt of waren verkeerd voorgelicht door gastouderbureaus of kinderopvangcentra en moesten daarom de volledige toeslag terugbetalen. Veel gedupeerde ouders raakten hierdoor in de schulden, die in sommige gevallen opliepen tot tienduizenden of zelfs honderdduizenden euro's. Sommige van de gedupeerden kregen hierdoor te maken met grootschalige ontwrichting van hun leven door onder meer verlies van baan of huis, uithuisplaatsing van kinderen, en/of psychische problemen. Het rapport “Ongekend Onrecht” van de parlementaire ondervragingscommissie die het handelen van de overheid in deze affaire bekeek, was uiteindelijk de aanleiding tot het aftreden van het kabinet Rutte III in januari 2021.

Het onderzoek van de parlementaire commissie liet zien dat veel ambtenaren van de Belastingdienst wel beseften dat ze verkeerd bezig waren, maar dat er maar heel weinig waren die dat openlijk durfden te bekennen. Nog minder waren er die concludeerden dat ze hun werk niet meer konden verenigen met hun geweten, en die hun baan opzegden. En niet alleen ambtenaren gingen mee in de stroom van de jacht op de fraudeurs maar ook rechters en zelfs de hoogste bestuursrechter in Nederland, de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze gaf de overheid (in dit geval de Belastingdienst) aanvankelijk altijd gelijk in zaken die werden aangespannen door gedupeerde ouders. Achteraf moest de Raad met schaamte toegeven dat zij al die tijd fout had gezeten. In de woorden van haar voorzitter “had de Raad te lang had vastgehouden aan de ‘alles-of-niets’-lijn. Zij had deze lijn eerder kunnen en moeten wijzigen. Door dat na te laten had de Afdeling bestuursrechtspraak ouders die daardoor in de problemen zijn gekomen, niet de rechtsbescherming geboden waar zij op mochten rekenen. Dat mocht niet weer gebeuren. Hiervoor bood zij dan ook haar excuses aan”.

Bij de toeslagen affaire duurde het 8 jaar voordat de overheid eindelijk toegaf dat ze helemaal fout had gezeten. Naar mijn mening vertoont de vooringenomen manier waarop de overheid jullie behandelt, overeenkomsten met de toeslagenaffaire. Laten we hopen dat onze overheid bij jullie iets sneller tot het inzicht komt dat ze niet op het goede spoor zit.

Terrorist of geen terrorist; dat is de kwestie (vrij naar Shakespeare)

Zoals ik al eerder schreef, heb ik mij de afgelopen jaren verbaasd over de diepe afkeer en angst die er bij veel Nederlanders tegen jullie bestaat. Zelfs enkele van mijn eigen broers en zussen kan ik niet overtuigen van het feit dat jullie normale vrouwen zijn die één keer een verkeerde keuze gemaakt hebben. Bij ander mensen lukt dat alleen na een lang en persoonlijk gesprek. Hoe komt het dat die angst en afkeer zo diep zitten?

Het heeft natuurlijk te maken met het spreekwoord “onbekend maakt onbemind”. Ik moet bekennen dat ik zelf oorspronkelijk ook gedacht had dat jullie nog vrij radiaal zouden zijn, en dat ik pas nadat ik jullie persoonlijk leerde kennen, tot mijn verbazing ontdekte dat jullie hele normale vrouwen zijn. Dat komt natuurlijk door de manier waarop iedereen in Nederland de afgelopen jaren gehersenspoeld is door de media. Die speelden in op de sensatiezucht van de lezers of kijkers, en bleven maar de gruwelijke beelden herhalen van de ergste misdaden van IS. Daaraan gekoppeld kregen we beelden te zien van zwart gesluierde vrouwen (die op zichzelf al beangstigend waren) en die vertelden dat het prima toeven was in het kalifaat. Dan was de conclusie snel getrokken dat die vrouwen achter de misdaden van IS stonden en dat ze zwaar gestraft moeten worden. Weinig mensen beseften dat ze een zeer eenzijdig beeld kregen voorgeschoteld; dat de meeste vrouwen geen deel hadden aan de gruweldaden van IS; dat ze in de kampen geen andere keuze hadden dan zich te kleden op de manier die IS voorschreef, en dat het openlijk uiten van kritiek op IS hen in levensgevaar zou brengen.

De volkswoede die gevoed werd door de media, werd opgepikt door Kamerleden die hierin een kans zagen om zich populair te maken bij de kiezers. Sommigen moedigden de publieke verontwaardiging nog een beetje aan, zonder de moeite te nemen zich van de werkelijke feiten op de hoogte te stellen. De politieke druk om de vrouwen te straffen werd vervolgens vertaald in overhaast aangenomen wetgeving waarvan men zich achteraf kan afvragen of die wel nodig was geweest.

Op dit moment zitten we nog met de naweën van deze paniek van enkele jaren geleden. Afsproken is indertijd dat het vertrek naar Syrië geldt als het zich bewust aansluiten bij een terroristische organisatie, en dat het voeren van een gezamenlijke huishouding met een IS-strijder gelijk staat aan het voorbereiden van terroristische misdaden. Een merkwaardige redenering want nooit eerder in de Nederlandse geschiedenis zijn vrouwen van misdadigers veroordeeld vanwege het feit dat ze eten voor hun man gekookt hadden en hem daarmee in staat hadden gesteld zijn misdaden te begaan. Maar op grond van deze afspraken worden jullie veroordeeld voor terrorisme; komen jullie automatisch het grootste deel van jullie detentie op de TA te zitten, en wordt bij degenen van jullie met dubbele nationaliteit het Nederlanderschap afgenomen.

De vraag die ik in de titel stelde, is of jullie werkelijk terrorist zijn. In Zweden, Finland en Canada wordt daar heel anders over gedacht. Daar worden teruggehaalde vrouwen niet automatisch beschuldigd van terrorisme, maar wordt eerst gekeken of zij werkelijk iets verkeerd gedaan hebben. In de tussentijd zijn ze vrij (weliswaar met beperkingen om te voorkomen dat ze met jihadisten contact zoeken), en mogen ze gewoon hun kinderen bij zich hebben. Tot nu toe zijn er in die landen bij mijn weten geen vrouwen veroordeeld wegens terrorisme of oorlogsmisdaden. Hoe kan het dat er in die landen zo anders tegen de teruggekeerde vrouwen wordt aangekeken? De overheden in de genoemde landen zijn toch ook niet gek?

Ik heb eens nagekeken wat terrorisme werkelijk is. In de officiële definitie van de AIVD is terrorisme “het uit ideologische motieven (voorbereiden van het) plegen van op mensenlevens gericht geweld of het veroorzaken van maatschappij-ontwrichtende schade, met als doel (een deel van) de bevolking ernstige vrees aan te jagen, maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen en/of politieke besluitvorming te beïnvloeden”. Ik kan mij niet herinneren dat een van jullie zich ooit aan deze zaken heeft schuldig gemaakt, en ik vind het persoonlijk dan ook onterecht dat jullie voor terrorisme veroordeeld worden.

De vooringenomenheid waarbij iedereen in Nederland (inclusief de minister van J&V) jullie als terrorist behandelt, doet mij een beetje denken aan de heksenjacht in vroegere tijden. Natuurlijk is jullie situatie niet één op één te vergelijken met die van de vrouwen die vroeger beschuldigd werden van hekserij. Die hadden echt helemaal niets gedaan wat de volkswoede tegen hen kon rechtvaardigen. Toch keerde de hele bevolking zich tegen hen, en werden er “harde bewijzen” bedacht om hen te kunnen veroordelen voor hekserij. Ze werden op een weegschaal gezet, en wanneer ze aan de lichte kant waren, was dit een duidelijk bewijs dat ze konden vliegen en dus heks waren. Op grond van dit bewijs werden ze dan op de brandstapel gezet of op een andere onplezierige wijze om het leven gebracht.

Gelukkig zijn heksenjachten tegenwoordig verboden. Maar toch komt het ook tegenwoordig nog wel eens voor dat de hele bevolking zich keert tegen een groep die verdacht wordt van feiten die voornamelijk in de fantasie van de mensen bestaan. En dat de politiek en ook de rechterlijke macht dan de neiging hebben om daarin mee te gaan. Bij de jacht op vermeende fraudeurs in de toeslagenaffaire was dat achteraf gezien duidelijk het geval. Maar ik denk dat ook de manier waarop jullie bij voorbaat weggezet worden als terrorist daarvan een voorbeeld is.

Schuldig of niet schuldig

In het verlengde van de vorige vraag of jullie terrorist zijn of niet, ligt de vraag of jullie schuldig zijn aan oorlogsmisdaden. Ik weet dat de meeste van jullie er zelf van overtuigd zijn dat jullie niet met opzet iets verkeerd gedaan hebben. Daarmee bevinden jullie je in het verrassende gezelschap van de oud-commandant van de Nederlandse strijdkrachten, generaal Van Uhm. Die vond nog in mei 2014 dat de Nederlandse jongens die naar Syrië gingen, respect verdienden. De meesten gingen immers daarheen om moslims te helpen in hun strijd tegen de wrede dictator Assad. Zelfs de Nederlandse regering steunde indertijd de Syrische opstandelingen door hen 200 Toyota's te geven. Later is het beeld totaal gekanteld toen de meeste rebellengroepen werden opgeslokt door IS, en het duidelijk werd welke misdaden deze groep beging. Vanaf dat moment was er geen enkel begrip meer voor mensen die naar Syrië vertrokken waren, ook al waren hun motieven op het tijdstip van uitreizen respectabel. Het gebeurt wel vaker dat je in je leven iets doet met goede bedoelingen terwijl dat later hele nare gevolgen heeft, en je later dus spijt hebt van je eerdere besluit. Jullie aanwezigheid in Syrië en Irak wordt nu automatisch uitgelegd als steun aan IS, en daarvoor willen de rechters en de Nederlandse bevolking een spijtbetuiging van jullie horen. De Yezidi's zullen jullie nooit vergeven; daarvoor zit hun verdriet te diep en ook hun haat tegen alles wat met IS te maken heeft. Maar de rechters en de Nederlandse bevolking moeten bereid zijn om jullie een tweede kans te geven wanneer jullie duidelijk aangeven dat je achteraf spijt hebt van het besluit om naar Syrië te gaan.

Rechter houdt eindelijk rekening met tijd in Koerdische gevangenschap

In de Nederlandse rechtspraak geldt het principe dat iemand niet twee maal gestraft mag worden voor hetzelfde vergrijp. Dit wordt met een moeilijk woord het "ne-bis-in-idem beginsel" genoemd (ik leer ook steeds bij!). Dit beginsel speelt een belangrijke rol in jullie situatie omdat daar bij de overheid de neiging bestaat om jullie vele malen achtereenvolgend te straffen voor hetzelfde feit. Als ik even na ga op welke wijze jullie tot u toe door de Nederlandse overheid al gestraft zijn voor jullie vertrek naar Syrië, kom ik tot minstens vier punten.

Om te beginnen weigerde de regering jarenlang jullie terug te halen uit de kampen in Syrië terwijl dat achteraf gezien best mogelijk was geweest. Dit was de eerste straf die jullie kregen van de Nederlandse overheid. Daarna worden jullie veroordeeld tot meerdere jaren detentie als straf voor het feit dat jullie zijn uitgereisd. Dat is de tweede straf. Die detentie moet worden doorgebracht op een afdeling waar zware vrijheidsbeperkingen gelden. Die beperkingen zijn onnodig uit het oogpunt van veiligheid en dienen alleen als extra straf. Dat is dus de derde straf. En tenslotte wordt er als vierde straf bij degenen van jullie met dubbele nationaliteit het Nederlanderschap afgenomen.

Eindelijk beginnen de rechters te beseffen dat jullie straf op straf krijgen. Bij de uitspraken van de rechtbank in Rotterdam op 13 april in de zaken tegen Naima, Nawal, Hafida, Amber en Meryem hield de rechter voor de eerste maal rekening met het feit dat jullie al jarenlang in Koerdische gevangenkampen hadden gezeten. Het verblijf daar was in feite ook een straf die jullie door de Nederlandse overheid werd opgelegd. Die weigerde al die tijd om jullie op te halen met het argument dat dit te gevaarlijk zou zijn. Toen de rechter dreigde de strafzaken tegen jullie te laten vallen, was het ineens wél mogelijk om jullie op te halen. Wanneer de regering jullie in al 2019 had opgehaald, hadden jullie intussen je straf in Nederland al uitgezeten en waren jullie nu alweer op vrije voeten geweest. Het OM is intussen tegen de uitspraak in beroep gegaan, en het is natuurlijk spannend om te zien hoe het hof hierover zal beslissen. Maar ik hoop dat het hof zal meegaan met de rechtbank, en zal bevestigen dat de Koerdische kampen een gevangenis waren en niet een vakantiecamp.

Maar de andere wijzen waarop jullie dubbel gestraft worden, krijgen tot nu toe geen aandacht van de rechter. Bij jullie veroordeling wordt geen rekening gehouden met het feit dat jullie je straf moeten uitzitten op een extra strenge afdeling. Ook houdt de strafrechter nog geen rekening met het feit dat een veroordeling wegens terrorisme bij gedetineerden met dubbele nationaliteit automatisch betekent dat zij hun Nederlanderschap zullen verliezen. Het lijkt niet meer dan billijk dat de strafrechter bij komende zaken ook deze gevallen van dubbele bestraffing zal meewegen.

Gedetineerden die geen gevaar vormen, horen niet op de TA

Ik zag laatst een interview met onderzoekster Sonja Meijer die in opdracht van het ministerie van J&V gekeken had naar de beveiliging van de EBI's; de afdelingen waar de zwaarste criminelen van Nederland verblijven. Toen zij alle maatregelen opnoemde die golden op de EBI's, realiseerde ik mij dat dit precies dezelfde maatregelen waren die ook voor jullie gelden op de TA. Met andere woorden, jullie worden even streng bewaakt als de zwaarste misdadigers in Nederland. Een vreemde zaak natuurlijk, want voor zover ik dat kan beoordelen, is er van jullie weinig gevaar te duchten. Dat blijkt ook uit het feit dat er soms vrouwen vanuit de TA rechtstreeks vrijgelaten worden op straat. Recent gebeurde dat bijvoorbeeld met Nikki en met Hafida. Was er in hun geval een wonder gebeurd waardoor zij in één nacht veranderd waren van gevaarlijke terrorist in een ongevaarlijke burger? Of waren zij in de voorgaande maanden ook al niet gevaarlijk, en zaten zij eigenlijk onterecht op de TA?

Hoewel de discussie over het al dan niet plaatsen van terrorisme-verdachten op de TA al speelt sinds 2010 (zie vorige aflevering van dit magazine), komt er de laatste tijd steeds meer kritiek op dit beleid. Zo concludeerde de Raad voor de Strafrechtstoepassing in februari dat er op de TA sprake was van "overbeveiliging". Dat gold voor gedetineerden op alle TA's in Nederland, waarvan de meerderheid uit mannen bestaat. De vrouwen op de TA Zwolle lijken mij nog een stuk minder gevaarlijk dan de mannen; zij hebben nooit geweld gepleegd of willen plegen. De noodzaak van hun verblijf op de TA is dan ook niet uit te leggen.

De NRC vroeg zich laatst in een redactioneel commentaar af of het niet tijd wordt om opnieuw na te denken over de noodzaak om de teruggekeerde vrouwen vast te houden op de TA. De NRC is bepaald geen "linkse" krant; het is een van de beste kranten in Nederland, en hij wordt gelezen door veel mensen binnen de overheid en de juridische wereld. De krant heeft uiteraard ook vertegenwoordigers van DJI gehoord en geeft ook hun visie. De draconische maatregelen zouden zijn afgezwakt, de visitaties verminderd, en het bezoek verruimd. Ik weet niet of dit in werkelijkheid ook het geval is. Maar het feit dat deze neutrale krant zich afvraagt of de plaatsing van jullie op een terroristenafdeling nog wel gerechtvaardigd is, betekent dat steeds meer weldenkende mensen in Nederland de noodzaak daarvan beginnen te betwijfelen.

NRC dagelijkse commentaar, 13 april 2023

Opnieuw nadenken graag, over de Zwolse IS-vrouwen

Wat lijkt waarschijnlijker? Dat 'gewone' gedetineerden 'geronseld' worden door veroordeelde IS-aanhangers en zo het gevaar van aanslagen vergroten? Of zouden IS-gedetineerden door contact hun keuzes ook door andere ogen leren bezien? En van standpunt veranderen, waardoor het risico kleiner wordt?

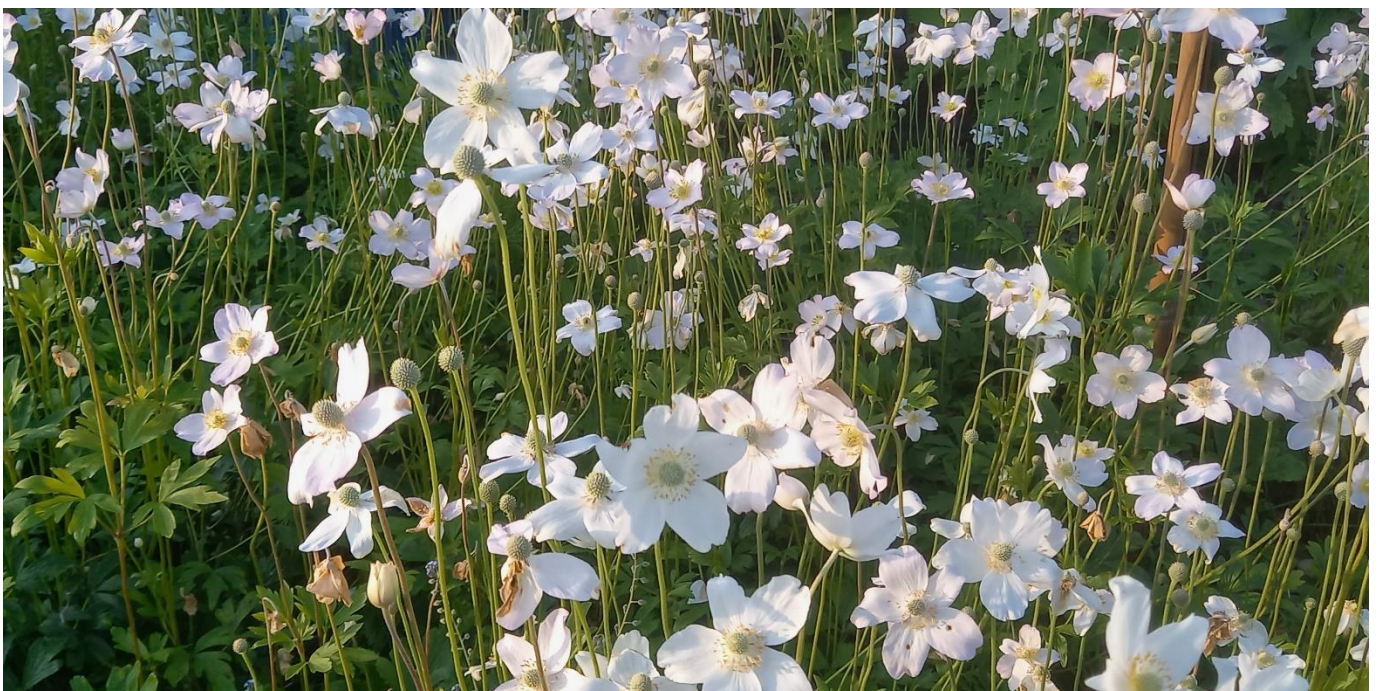
De reportage over de vrouwenafdeling van de Zwolse gevangenis dit weekend brengt een oud dilemma in beeld. De minister koos voor aparte 'Terroristenafdelingen', sinds de Hofstadgroep in 2007 inderdaad probeerde om in detentie zieltjes te winnen. De inmiddels zestien vrouwen blijken vanuit Zwolle intensief te corresponderen met een belangenbehartiger, Ad Corten. Hij vraagt nu aandacht voor hun isolement dat

averechts zou uitpakken. Dankzij strenge antiterrorisme wetgeving kunnen immers veroordeelden met een dubbele nationaliteit hun Nederlandse paspoort kwijtraken. Dat zou betekenen dat een deel van de groep na hun straf Nederland moet verlaten, mogelijk hun kinderen verliest en een bestaan in Marokko of Afghanistan moet opbouwen. Als ze daarheen al uitgezet kunnen worden.

Uit de correspondentie blijkt dat onder de vrouwen met dit perspectief sprake is van wanhoop, uitzichtloosheid en bitterheid. Wat een hoger recidiverisico zou opleveren omdat zij dan 'niets meer te verliezen' hebben. Nu staat in veel gevangnissen zelfmedelijden dagelijks op het menu, net als ontkenning en wegstappen. Deze vrouwen zitten daar niet voor niets. Ze worden veelal verdacht van plundering, slavernij van Yezidi-vrouwen en hulp bij wapenhandel.

Anderzijds, weinig verdachten hebben in Koerdische kampen zoveel jaren moeten wachten vóór ze toegang tot de rechter kregen. Tegen wil en dank. Als het aan dit kabinet had gelegen was een veroordeling bij verstek toereikend geweest. En hadden ze Nederland, laat staan Zwolle niet gehaald. Van het Kamerlid, nu minister Yesilgöz (VVD, justitie) is bekend dat ze de voorkeur gaf aan berechting in het Midden-Oosten. De doodstraf aldaar was voor de VVD een 'pragmatische' oplossing geweest. Zover kwam het gelukkig niet. Maar praktisch handelen kan weer uitgangspunt worden. Deze vrouwen zijn nu in Nederland en blijven er vermoedelijk ook. Ze zijn waarschijnlijk niet uitzetbaar. Terroristenafdelingen hebben hun langste tijd gehad. Na zo'n twee decennia ervaring is het draconische regime er afgezwakt. De vele visitaties zijn teruggedrongen, er is arbeid mogelijk, bezoek is verruimd. Het komt ook voor dat terreur-veroordeelden na een derde van hun straf worden doorgeplaatst naar een reguliere gevangenis. Aan het 'ronselrisico' wordt kennelijk niet meer zwaar getild.

Uit onderzoek naar recidive van 'gewoon' delictgedrag bij ex-bewoners van TA's blijkt dat die beperkt is tot 14 procent. Bij gewone gedetineerden is dat 47. Voor terroristische delicten is de terugval 'maar' 4 procent. Dat is niet verwaarloosbaar maar het relativiseert de discussie. Erkenning van deze feiten is belangrijk. Kennelijk zorgde matiging van het scherpe detentieregime op de TA's niet voor ongelukken. Terreurveroordeelden blijken zich na hun straf beter te gedragen dan gewone ex-criminelen. Bij vrouwelijke veroordeelden die hun nationaliteit verliezen mag het bestaan van eventuele Nederlandse kinderen ook een rol spelen. Die hebben echt niks gedaan en vragen wel om zorg. Zij moeten bovendien straks óók met het verhaal van hun moeders kunnen leven. En met de rol die de staat daarin speelde.

Afnemen Nederlandschap: een trein die moeilijk te stoppen is

Ondanks toenemende protesten vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid en daarbuiten blijft de IND proberen om bij gedetineerden met dubbele nationaliteit het Nederlandschap af te nemen. Dit beleid, dat jaren geleden is ingezet op een moment dat iedereen in Nederland bang was voor terroristische aanslagen, is blijkbaar niet te stoppen.

Twee weken geleden nog verwierp de Raad van State het hoger beroep tegen het afnemen van het Nederlandschap bij een man van Marokkaanse afkomst die veroordeeld was voor terrorisme. De man was weliswaar nooit in Syrië geweest maar hij was wel van plan geweest om uit te reizen. Hij was hiervoor in 2021 tot 18 maanden veroordeeld waarvan 12 maanden voorwaardelijk. De Raad vond dat intrekking van het Nederlandschap geen bestraffende sanctie was en dat het daardoor niet in strijd was met het verbod op dubbele bestraffing. Ook was de Raad het niet eens het argument dat het intrekken van het Nederlandschap bij burgers met dubbele nationaliteit een vorm van discriminatie was.

Deze uitspraak van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State is merkwaardig gezien de eerdere kritiek van de Afdeling advies van dezelfde Raad op het afnemen van het Nederlandschap. Zo betoogde deze afdeling van de Raad in 2015 in een advies aan de regering dat het bij intrekken van het Nederlandschap om een “zeer ingrijpende, in beginsel onomkeerbare maatregel gaat” en dat “er voor een dergelijke ingrijpende maatregel zwaarwegende argumenten dienen te bestaan”. In een nieuw advies aan de regering in 2021 stelde de Afdeling advies opnieuw dat “intrekking van het Nederlandschap een zeer ingrijpende maatregel is voor de betrokkene”. Hij vroeg zich verder af in hoeverre de maatregel werkelijk bijdroeg aan de nationale veiligheid. In de woorden van de Raad: “Deze opvatting (dat afnemen van het Nederlandschap nodig is voor de nationale veiligheid) geeft blijk van een beperkte visie op het begrip nationale veiligheid. Mede als gevolg van globalisering is de nationale veiligheid immers in toenemende mate gediend met internationale veiligheid en stabiliteit. Een maatregel die personen vanwege de potentiële dreiging die van hen uitgaat bewust buiten de grenzen van het Koninkrijk houdt, verplaatst het probleem naar andere – in dit geval vaak fragiele – staten. Ook uit het oogpunt van de bevordering van de internationale rechtsorde kunnen daar vraagtekens bij worden geplaatst”.

Nu zegt de Afdeling rechtspraak van de Raad dat het intrekken van het Nederlandschap “geen bestraffende sanctie” is. Is de Raad de eerdere conclusies van haar Afdeling advies vergeten dat het om een “zeer ingrijpende maatregel” gaat die ook averechts kan werken op de nationale veiligheid?

Dezelfde tegenstrijdigheid zagen we bij de minister van J&V tijdens een debat over terrorisme in de Vaste Kamercommissie voor J&V op 7 juni. Het ene moment verklaarde de minister dat het afnemen van het Nederlandschap gedaan wordt met het oog op de nationale veiligheid, en het volgend moment dat het een straf is voor mensen die “zich gekeerd hebben tegen alles waar wij voor staan”. Wat is het nu; een veiligheidsmaatregel (die volgens deskundigen averechts werkt) of een extra straf (die volgens de Nederlandse wet niet is toegestaan)?

Intussen neemt de kritiek op dit beleid steeds verder toe. Na het stuk in de NRC van 19 maart waarover ik in het laatste TA Magazine schreef, gaf de strafrechter in Rotterdam op 13 april ook ongezoeten kritiek op dit beleid (zie inzet). De strafrechter gaat echter niet over het afnemen van het Nederlandschap omdat dit een administratieve maatregel is een geen strafmaatregel (!). Het is daarom de bestuursrechter die hierover oordeelt. Maar hopelijk leest die bestuursrechter ook de conclusies van de strafrechter.

Uittreksel uitspraak rechtbank Rotterdam in de zaak tegen Nawal H. op 13 april 2023

“De rechtbank merkt voorts nog op dat de verdachte op dit moment nog steeds in grote onzekerheid leeft nu zij niet zeker is van haar verblijf in Nederland na ommekomst van haar straf. Ter zitting is gebleken dat de kans bestaat dat haar Nederlanderschap zal worden ingetrokken, nu zij, in tegenstelling tot sommige andere uitreizigers, een dubbele nationaliteit heeft. Dit heeft voor haar en ook voor haar kinderen grote nadelige gevolgen. De rechtbank acht dit voor verdachte en haar kinderen een onwenselijke situatie. De verdachte is geboren en opgegroeid in Nederland en is, nadat zij haar gevangenisstraf heeft uitgezeten, afgestraft. In dat opzicht ligt het in de rede dat de verdachte, die spijt heeft betuigd van haar uitreis en haar straf zal moeten ondergaan, daarna weer deel zou moeten kunnen uitmaken van de samenleving, met behulp van de bijzondere voorwaarden zoals door de reclassering zijn geadviseerd.”

Bezoekregeling kinderen nog steeds niet aangepast

Het feit dat de moeders op de TA hun kinderen minder vaak en minder lang mogen ontvangen dan moeders op de reguliere afdeling voelt voor de kinderen als discriminatie. Ik hoop natuurlijk niet uit te leggen wat de verschillen zijn tussen de behandeling van jullie kinderen en die van andere vrouwen. Het verschil in omgangsregeling heeft waarschijnlijk te maken met de scherpere veiligheidsmaatregelen die voor jullie gelden, maar voor de kinderen is dit natuurlijk niet uit te leggen. En voor normale mensen buiten de PI ook niet. Het Nederlands Dagblad was zo aardig om een stukje van mij hierover op te nemen. Helaas had de krant het in de kop weer over “ISIS-vrouwen”, maar zij bedoelden het goed.

Europese comité tegen marteling mist belangrijke punten bij bezoek aan TA Zwolle

Het Europese comité voor de Preventie van Foltering en Onmenselijke of Vernederende Behandeling of Bestrafing bracht op 23 juni zijn rapport uit van een routinebezoek aan Nederland in mei 2022. Daarbij had het comité ook een bezoek gebracht aan de TA in Zwolle. Hoewel het comité wel de vinger weet te leggen op een aantal mistoestanden op deze TA zoals de overdreven beveiliging en de onnodige visitaties, ziet het enkele de meest belangrijke punten over het hoofd. Zo heeft het comité zich blijkbaar laten vertellen dat er voor de gedetineerden op de TA elke 12 maanden een evaluatie plaats vindt (pagina 48). Het comité heeft niet ontdekt dat dit *niet* geldt voor gedetineerden die verdacht worden van, of veroordeeld zijn wegens terrorisme, d.w.z. *alle gedetineerden op de TA*. Zij worden op de TA geplaatst zonder dat er gekeken wordt naar het reële gevaar dat er van hen uitgaat, en zij blijven daar praktisch gedurende hun hele detentie.

Verder stapt het comité wel heel luchtig heen over de belangrijkste beperking voor de vrouwen op de TA, te weten het geringe contact met hun kinderen. Het comité schrijft dat de vrouwen na aankomst in Nederland “vaak gescheiden waren van hun kinderen”. Het geeft niet aan dat *alle* vrouwen *permanent* van hun kinderen zijn gescheiden, en erger nog, dat ze hun kinderen daarna nauwelijks meer te zien krijgen.

In een brief aan de Raad van Europa heb ik gewezen op de tekortkomingen in het rapport van het comité en ik heb ik gevraagd om op korte termijn een nieuw bezoek te brengen aan de TA Zwolle om de door mij genoemde feiten te verifiëren

Abonnement op dierentuin voor kinderen en verzorgers

De afgelopen weken hebben wij de eerste abonnementen aangeschaft voor kinderen die al zijn overgedragen aan grootouders of familieleden. Zij kreeg een jaarabonnement, samen met twee verzorgers, op een dierentuin naar keuze. De eerste vier gezinsabonnementen die we hebben aangeschaft, waren voor Blijdorp (twee gezinnen) en Burger's Zoo in Arnhem (ook twee gezinnen). Door giften van leden van ons platform kunnen we voorlopig doorgaan met het aanschaffen van abonnementen, dus ik wil graag nieuwe aanmeldingen ontvangen van moeders waarvan de kinderen zijn overgedragen aan familieleden. Gewoon een briefje sturen naar Ad Corten, De Waterdief 52, 1911 JT Uitgeest.

Een bezoek aan een dierentuin is een feest voor kinderen en hun (groot)ouders of verzorgers. Ik weet dat uit eigen ervaring. Het geven van een abonnement op een dierentuin is een klein gebaar dat we maken om de kinderen wat afleiding te bieden in de moeilijke periode die ze nu doormaken zonder hun moeder.

TA Magazine is een uitgave van de **Stichting Kinderen terug uit het Kalifaat**
Redactie: Ad Corten, De Waterdief 52, 1911 JT Uitgeest
adcorten@gmail.com
06-25539238